

TILASTOTOIMEN KEHITYS

1983

HELSINKI 1983

SELVITYS VALTION TILASTOTOIMEN KEHITYKSESTÄ VERRATTUNA
VALTION TILASTOTOIMEN KEHITTÄMISOHJELMAAN

Helsinki 5.1.1983

N:o TK-40-2-83.
ViiteValtiovarainministeriö
PL 286
00171 Helsinki 17Asia Kertomus valtion tilasto-
toimen kehityksestä 1983

Tilastokeskus lähettää asetuksen 1 §:ssä tarkoitetun kertomuksen valtion tilastotoimen kehityksestä ja esittää, että valtiovarainministeriö ryhtyisi kertomuksessa esitettyihin toimenpiteisiin.

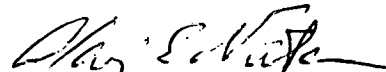
Kertomus on käsitelty ja hyväksytty Tilastokeskuksen johtokunnan kokouksessa 5.1.1983.

Kertomus on laadittu pitkän lähtökohdana valtioneuvoston vahvistamia valtion tilastotoimen kehittämissuunnitelmia. Pääpaino tarkastelussa on vuosiksi 1981-85 vahvistetussa ohjelmassa.

Tilastokeskus on koonnut kertomuksen tiedot valtion koko tilastotoimen kehittämis- ja valvontatyön yhteydessä. Muiden kuin Tilastokeskuksen osalta tiedot perustuvat näiden viranomaisten kanssa käytyihin tilastotoimen kehityksiä koskeviin neuvotteluihin.

Tilastoneuvostoa on pyydetty antamaan lausunto kertomuksesta 28.1.1983 mennessä. Kertomus lähetetään tiedoksi valtioneuvoston kanslialle, kaikille ministeriöille sekä tilastoja laastaville viranomaisille.

Pääjohtaja

Olavi E. Niitamo

Osastopäällikkö

Tapio Leppo

I	Johdanto	2
II	Yleiset suuntaviivat	2
	1. Valtion tilastotoimen kehittäminen	2
	2. Tilastotiedon käyttöönsaattaminen	3
	3. Käsitteiden, määritelmien ja tunnusjärjestelmien yhtenäistäminen	5
	4. Tilastotuotannon nopeuttaminen	5
	5. Tietotuotannon rationalisointi	7
	6. Tilastotoimen organisaatio.....	8
	7. Henkilöstöpolitiikka	8
	8. Tilastotoimen suhteet ympäristöönsä	9
	9. Kansainvälinen tilastoyhteistyö	10
III	Tilastojen kehittäminen	11
	1. Väestö- ja sosiaalitulastojärjestelmä	11
	2. Väestö	11
	3. Työvoima ja työolot	12
	4. Terveys	12
	5. Koulutus	13
	6. Tutkimus	13
	7. Kulttuuri, vapaa-aika ja ajankäyttö	13
	8. Sosiaalipalvelut	14
	9. Oikeus	14
	10. Yhteiskunnallinen osallistuminen	14
	11. Asuminen	14
	12. Kotitalouksien tulot, kulutus ja varallisuus .	15
	13. Muut elinolosuhteita koskevat tietoaineistot .	15
	14. Yleiset taloudelliset olot	16
	15. Maa-, metsä- ja kalatalous	17
	16. Teollisuus, kaivannaistoiminta ja energiahuolto	18
	17. Rakennustoiminta	18
	18. Kauppa-, ravitsemis- ja majoitustoiminta	19
	19. Liikenne	19
	20. Rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistötoiminta ...	19
	21. Yhteiskunnallisten ja henkilökohtaisten palvelusten tuottaminen	20
	22. Muut talouselämää koskevat tilastot ja tietoaineistot	20
	23. Ympäristö ja maankäyttö	20
	24. Eräitä kansainvälisiä kehittämishankkeita	21
IV	Tilastotoimen kustannukset	22
V	Yhteenveto toimenpide-ehdotuksista	25
VI	Vuoden 1982 selvityksessä esitettyjen toimenpide-ehdotusten toteutuminen	26

I JOHDANTO

Käsillä olevassa selvityksessä kuvataan valtioneuvoston vuosille 1981-1985 vahvistaman valtion tilastotoimen kehittämishojelman toteutumista. Selvitys on kehittämishojelmanenettelyn mukainen seuranta-asiakirja ja sen laadinta perustuu Tilastokeskuksesta annettuun asetukseen. Oheinen selvitys sisältää tietojia lähinnä vuoden 1982 tapahtumista.

Kehittämishojelman toteuttamisen arvioinnissa on otettu huomioon ohjelmaa toteuttavat hankkeet sekä sen toteutumista vaikeuttavat seikat. Selvitys noudattaa rakenteeltaan kehittämishojelman jaottelua. Selvitys sisältää toimenpide-ehdotuksia sellaisien hankkeiden osalta, joissa esiintyy kehittämishojelman toteutumista vaarantavia ongelmia.

Tilastokeskuksen osalta perustiedot on saatu asianomaisten tilastojen vastuuhenkilöiltä, muita tilastoviranomaisia koskevat tiedot perustuvat nimettyjen yhteyshenkilöiden kanssa käytyihin neuvotteluihin.

II YLEISET SUUNTAVIIVAT

1. Valtion tilastotoimen kehittäminen

Tilastoviranomaisten on tilastotoimen kehittämishojelman mukaan jatkuvasti seurattava tuottamiensa tilastojen tarpeellisuutta ja luotettavuutta sekä varauduttava tuottamaan joustavasti uusia tilastoja.

Tilastokeskus on kerännyt valtion tilastotoimen kehittämishojelmaehdotusta 1984-1988 varten tiedot käynnistyneistä ja suunnitelluista tilastotoimen hankkeista vuoteen 1988 asti. Tilastotoimen tärkein kehittämistoimenpide on tuotantomenetelmien uudistus. Tämä näkyy varsinkin Tilastokeskuksen tavoitteissa, mutta myös muilla tilastoviranomaisilla on tarkoitus uusia omia tietojärjestelmiään. Tuotantomenetelmien uudistamisella on usein vaikutuksia myös tuotettavien tilastojen tietosisältöön.

Kehittämishojelman laadintaan liittyen on Tilastokeskus tiedustellut tilastotiedon käyttäjien näkemyksiä tilastotoimen kehittämisestä. Vastauksista ilmeni, että tärkeimpinä tilastotoimen kehittämiskohteina pidettiin tilastotuotannon nopeutta, uusien käyttöönsaattomuotojen (mm. palvelutietokantojen) kehittämistä ja käyttöönottoa, sekä käsitteiden ja luokitusten yhtenäisyyden lisäämistä. Sisällöllisen kehittämisen keskeisiksi alueiksi mainittiin työvoima ja työolot, tulo- ja varallisuustilastot sekä kansantalouden tilinpito ja siihen liittyvät kokonaistaloudelliset kuvaukset.

Verrattaessa tämän kevään tiedustelun tuloksia aikaisemmin tehtyyn vastaavaan tiedusteluun voidaan todeta, että tilastoviranomaisten toiminta kohdistuu aiempaa selvemmin järjestelmien tekniseen uusimiseen. Yksinomaan tietosisällön muuttamista koskevien tilastohankkeiden lukumäärä on sen sijaan vähentynyt.

Käyttäjien tarpeet ovat säilyneet melko muuttumattomina. Selvimmin uutena tarpeena on tullut esille toive palvelutietokantojen lisäämisestä. Selvin ristiriita suunnittelun ja toivotun kehittämisen välillä on näkyvissä tilastokäsitteiden yhtenäistämässä.

Tilastokeskus on vuoden 1982 aikana tehnyt kolme yksittäistä tilastoa koskevaa tarvetutkimusta, kuolemansyytilastoista, perhetilastosta sekä kauppatilastoista. Tilastojen laatua ja luotettavuutta on selvitetty kolmen aineiston osalta. Väestö- ja asuntolaskenta 1980 on viimeistelemässä perusteellista ja laajaa luotettavuustutkimusta, jossa selvitetään laskenta-aineiston peittävyys sekä keskeisten tietojen tilastollinen luotettavuus. Työvoimatiedustelun luotettavuutta on tutkittu ja tuloksia on käytetty hyväksi tietojenkeruun uudistuksessa. Tarcoituksenä on tarkkailla luotettavuutta jatkuvasti. Tie- ja vesirakennushallituksen otantamenetelmän laatiman vuoden 1981 tavarankuljetustilaston yhteydessä julkaistaan luotettavuusselvitys, mikä palvelee myös tilastojen käyttäjiä.

TKH

Tilastotoimen mahdollisuuksia käyttää hyväksi hallinnollisia aineistoja ja rekistereitä, vaikeuttaa osaltaan se, että erittäin harvasta rekisteristä on tehty systemaattisia tai kokonaisvaltaisia peittävyys- tai luotettavuusselvityksiä. Asiantilaa tuli melko selkeästi esille VL 90-projektissa, jossa hyvin yksityiskohtaisesti selvitettiin rekisterin käyttömahdollisuuksia laskennoissa. Niinpä Tilastokeskus esittää, että

myöhemmin sovittavalla tavalla valtiovarainministeriö ja Tilastokeskus sekä valtakunnallisten rekistereiden pitäjät huolehtivat siitä, että ko. rekistereistä laaditaan luotettavuusselvitykset. Erityisesti rakennus- ja huoneistorekisterin ylläpitotietojen luotettavuutta voisi selvittää esim. Tilastokeskuksen haastattelijaorganisaation avulla.

Tilastoneuvosto on myös kiinnittänyt laatu- ja jalostuskysymyksiin huomiota ja asettanut huhtikuussa 1982 jaoston selvittämään tilastojen laatu- ja jalostuskysymyksiä. Jaoston määräaika loppuu vuoden 1982 lopussa.

Tilastojen sisällöllistä kehittämistä kuvataan oheisen selvityksen kohdassa III Tilastojen kehittäminen.

2. Tilastotietojen käyttöönsaattaminen

Tilastotoimen kehittämisohjelmassa todetaan, että tilastoja laativien valtion viranomaisten on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että tuotettavat tiedot saadaan asianmukaisesti niitä tarvitsevien käyttöön.

Keskeinen käyttönsaattomuoto on edelleen tilastojulkaisut. Julkaisujen tuotantoa on nopeutettu ottamalla käyttöön uusi tekstinkäsittelyjärjestelmä ja siirtämällä eräät julkaisut valoladontaisiksi. Molemmissa järjestelmissä kehitetään atk-pohjaista tiedonsiirtoa. Pääteitä ja tietokonelaitteistoja käytetään tuotannossa entistä laajemmin hyväksi.

Tilastojulkaisujen jakelun tehostamiseksi Tilastokeskus on rakentanut pääteikäyttöisen jakelurekisterin, jota kehitetään edelleen tilastojen käytön ja markkinoinnin analysointiin soveltuvaksi. Tilastotietojen käyttönsaattamisen edistäminen on yksi viraston avainhankkeista KTS-kaudella.

Tietojen käyttönsaattoa nopeutetaan myös kehittämällä julkaisuja. Tehtyjen tarvetiedustelujen perusteella muutetaan Tilastokatsauksia-kuukausijulkaisu neljännesvuosijulkaisuksi vuoden 1983 alusta sekä tuotetaan keskeisimmät tilastotiedot tiedontarvitsijoille kuukausimonisteena aikasarjatietokannasta. Tiedonsaannin viive lyhenee tällöin noin kolmella viikolla.

Tilastokeskus jatkaa tiedontuottajana TELSET-järjestelmissä ja osallistuu Posti- ja Telelaitoksen Videotex-kokeiluun. Kokeilun aikana selvinnevät mahdollisuudet yhdyskäytävien saamiseksi viraston omiin tietokantoihin.

Aikasarjatietokannan lisäksi otettiin käyttöön aluetietokanta, joka sisältää kunnittaisia tilastotietoja. Tullihallituksen ulkomaankaupan kuukausitilaston tietokanta on ollut käytössä lokakuun alusta alkaen.

Tilastotietojen tuntemusta yhteiskunnassa on tärkeää edistää. Alustavaa yhteistyötä onkin tehty kouluhallituksen ja ammattikasvatushallituksen kanssa sekä järjestetty koulutusta mm. joukkotiedotusvälineiden toimittajille. Tilasto-oppaasta on tuotettu ajanmukaistettu painos ja ensimmäinen ruotsinkielinen opas ilmestyy vuoden 1983 alussa.

Valtionarkiston suorittama arkistontarkastus saatiin loppuun vuonna 1982 ja tarkastuskertomusten edellyttämiin toimenpiteisiin on valmistauduttu. Tilastoarkistossa olevan viraston tuotaman julkaisemattoman tiedon käyttöä tehostetaan lisäämällä mikrofilmausta ja laatimalla eri välineillä ja eri muodoissa oleville aineistoille säilytysaikasi suunnitelma. Tällöin valitaan käyttäjien kannalta sopivimmat tallennemuodot sekä tehostetaan käyttäjäkunnan palveluja myös Helsingin ulkopuolelle. Vuoden 1983 alusta voimaan astuvan arkistolain edellyttämät toimenpiteet on aloitettu.

Tilastokirjaston asema tilastoalan keskuskirjastona vahvistettiin ja sen johdosta tarpeelliset organisaatiomuutokset on tehty. Kirjasto on tehostanut ja nopeuttanut tietopalveluaan ottamalla käyttöön koti- ja ulkomaisia alan tietokantoja sekä nopeuttamalla tiedonsiirtoa (puhelin, telex, tekstinsiirto). Luetteloinnin automatisointi on saatu käyttövaiheeseen eräajopohjaisena. Kehittämistä jatketaan tavoitteena suora käyttöjärjestelmä. Yhteispohjoismainen tilastojen viite tietokanta (ListStat) on edennyt testausvaiheeseen.

3. Käsitteiden, luokitusten ja tunnusjärjestelmien yhtenäistäminen

Tilastokeskus on toimintavuoden aikana julkistanut uusitut laitokset Koulutusluokituksesta ja Siviiliasian nimikkeistöstä sekä valmistanut valtion tilastotoimessa sovellettavat standardit kotitaloustavaroiden ja palvelusten luokituksesta sekä rakennus- ja toimitilaluokituksesta. Lisäksi Tilastokeskus on pyrkinyt antamaan aktiivisen panoksen julkisen talouden luokituslautakunnan toimintaan, jonka jäsenistö koostuu keskeisesti tietohuoltoon vaikuttavista viranomaisista ja jonka päätehtävänä on luokitusten yhtenäistämisen valmistelu.

Toimintavuoden aikana on valmistunut KTS-muistio luokitusstandardien kehittämisestä ja ylläpitämisestä. Tilastokeskukseen on lisäksi perustettu standardisoimistoimikunta koordinoimaan ja seuraamaan standardien laadintaa ja käyttöä.

Tilastokeskus osallistuu vahvalla panoksella toimintakautena käynnistyneeseen valtionhallinnon tietojenkäsittelyn standardointityöhön. Valtiovarainministeriön järjestelyosasto on asettanut 15 työryhmää valmistelemaan valtionhallinnon tietojenkäsittelyssä sovellettavia standardeja, ohjeita ja suosituksia. Muutama työryhmä on Tilastokeskuksen vastuulla ja muutamassa on jäsenedustus.

Tunnusjärjestelmien kehittäminen ei ole juuri edennyt raportointikaudella. Keskeinen ongelma on edelleen liike- ja yhteisötunnushankkeen pysähtynyt tila. Tilastokeskus vetoaakin vakavasti jälleen kerran, että

valtiovarainministeriö tekisi parhaansa liike- ja yhteisörekisterin perustamista haittaavien esteiden poistamiseksi ja kiirehtisi järjestelmän aikaansaamista.

Lisäksi Tilastokeskus pitää erittäin tärkeänä, että

kiinteistötietojärjestelmän yhteydet Väestörekisterikeskuksen rakennus- ja huoneistorekisteriin sekä verohallituksen kiinteistörekisteriin selvitetään mahdollisimman konkreettisesti pitäen tavoitteena ko. rekisterien keskinäistä koordinointia yhtenäisen tunnus- ja luokitusjärjestelmän avulla.

4. Tilastotuotannon nopeuttaminen

Kehittämishjelmassa edellytetään lisättävän edelleen tilastojen valmistumisnopeutta sekä kiinnitettävän huomiota erityisesti keskeisten taloustilastojen nopeuttamiseen.

Tilastojen valmistuksen nopeuttamista on vaikea yksikäsitteisesti mitata. Tilastokeskuksessa on toimintasuunnitelman seurannan pohjalta tehty ns. viivetilastoa ja laskettu eri tyyppisten tilastojen keskimääräisiä valmistumisaikoja tilastoaajan kohtaan tai -ajanjakson loppuun nähden.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Tilastokeskuksen säännöllisesti tuottamien tilastojen keskimääräiset valmistumisajat 1979-81 (viikkoa)

	1979	1980	1981
kuukausitilastot	8,3	8,2	8,7
neljännesvuosi-tilastot	14,5	15,1	21,4
vuositilastot	64,8	53,1	59,6

Myös muilta tilastoviranomaisilta tiedusteltiin tällä kierroksella tilastojen valmistumisaikoja. Valmistumisajat olivat yleensä viimeisimmän julkaisun - joko jo julkaistun tai lähi aikoina julkaistavan - aikoja. Yhteenveto muiden tilastoviranomaisten osalta on seuraava

kuukausitilastot	5,0 viikkoa	(20 kpl)
neljännesvuosi-tilastot	13,7 viikkoa	(3 kpl)
vuositilastot	40,3 viikkoa	(80 kpl)
puolivuotis-tilastot	9,9 viikkoa	(6 kpl)

Kuten edellä olevista asetelmista nähdään, ovat Tilastokeskuksen ulkopuolisten tilastovirastojen tuotantoajat kaikissa tilastomuodoissa lyhyemmät kuin Tilastokeskuksessa. Eroavuudet ovat pitkälti seurausta tiedonkeruun erilaisesta luonteesta. Muut tilastovirastot saavat useinmiten tilastojaensa perustuksen joko hallinnollisen toiminnan tuloksena, tai oman organisaationsa muilta yksiköiltä näiden toiminnasta. Tilastot ovat tällöin luonteeltaan yhteenvetoja jo valmiina ko. virastoissa olevasta materiaalista.

Tilastokeskuksen tiedonkeruu on luonteeltaan erilaista. Kyselyt kohdistuvat monasti laajoihin kohdejoukkoihin ja tiedot kerätään yksinomaan tilastollista tarkoitusta varten, jolloin vastausmotivaatiokin voi jäädä vähäiseksi.

Kehittämishjelman mukaan on erityisesti kiinnitettävä huomiota keskeisten taloustilastojen tuotantoaikataulujen nopeuttamiseen ja sopeuttamiseen kokonaistaloudellisen suunnittelun asettamiin aikatauluihin.

Vuonna 1982 julkaistiin ensimmäisen kerran suurista teollisuusyrityksistä yritystilaston pikaennakko. Tilasto valmistui keuhakuun alussa 1982. Pikatilaston aikaansaaminen paitsi nopeuttaa tiedon käyttöönsaattamista myös mahdollistaa päällekkäisen tiedon keruun vähentämisen teollisuuden omien järjestöjen kanssa.

Vuoden 1980 yritystilastojen tuotantoaikataulua kyettiin nopeuttamaan keskimäärin neljällä kuukaudella. Aikaisempaa nopeammin ilmestyivät teollisuuden, kaupan, liikenteen, rakennustoiminnan sekä asuntoyhteisöjen yritystilastot.

Kansantalouden tilinpito on pysynyt nopeutetussa aikataulusaassa. Lopulliset tiedot vuodelta 1980 sekä ennakkotiedot vuodelta 1981 valmistuivat heinäkuun alussa vuonna 1982. Luotettavuuden parantamiseksi vuoden 1981 ennakkotietoja tarkennettiin marraskuussa 1982 ja tarkennetut tiedot vietiin aikasarjatietokantaan joulukuussa 1982.

5. Tietotuotannon rationalisointi

Valtiovarainministeriön antamien ohjeiden mukaan tulee virastojen atk-sovellusten kehittämisen perustua ajan tasalla olevaan tietojenkäsittelyn kehittämissuunnitelmaan, jossa määritellään lähivuosina toteutettavat tietojenkäsittelyjärjestelmät ja muut tietojenkäsittelyn kehittämistoimenpiteet. Kyseiset kehittämissuunnitelmat ovat tilastotoimen kannalta mielenkiintoisia sikäli, että niissä näkyvät edellytykset myös aineistojen sisällölliselle koordinoinnille.

Tilastoviranomaisilta saatujen tietojen mukaan viidenneksellä ko. virastoista on mainittu kehittämissuunnitelma. Ohjelmista sekä tilastoviranomaisten kanssa käydyistä keskusteluista voi yhteenvedonä todeta, että aineistojen järjestäminen tietokantatyypiksi suorasaantitiedostoiksi on melko keskeisenä pyrkimyksenä.

Vuoden 1982 alussa Tilastokeskus asetti 5-vuotisen projektin tuotantomenetelmiä kehittämään. Projektin asettamisella pyritään parantamaan tuotantomenetelmätöiden ohjausta sekä tehostamaan ja syventämään itse kehittämistyötä.

Vuonna 1982 laadittiin nykyisten tilastosysteemien kuvaus (nykyjärjestelmäselvitys) sekä tuotantomenetelmien kehittämissuunnitelma (osana toiminta- ja taloussuunnitelmaa). Kehittämissuunnitelmassa korostuvat tiedonhallinta, töiden organisointi ja välineiden ja menetelmien yhtenäisyys (standardointi).

Tärkeimmät varsinaiset kehittämiskohteet vuoden 1982 aikana olivat tietohakemistojärjestelmä ja sen soveltaminen, hajautetun tietojenkäsittelyn eri välineet sekä tietojenkäsittelylaitteisto.

VL 90-projektissa on selvitetty väestölaskentatyyppisen tiedon tarvetta sekä edelleen yhteistyössä verohallituksen, Väestötietokeskuksen ja valtiovarainministeriön kanssa niitä edellytyksiä, joilla tarvittavat tiedot voitaisiin tuottaa ilman Tilastokeskuksen suorittamia lomakelaskentoja. Viimeksi mainittu ns. edellytysprojekti esitti keväällä 1982 valmistuneessa raportissaan toimenpide-ehdotukset, joilla voitaisiin päästä kokonaan rekisteripohjaiseen laskenta-aineistoon 1980-luvun puolivälissä. Lausuntokierroksen jälkeen Tilastokeskus toteaa, että ainakaan tarvittavia keskeisiä taloudellisia tietoja ei

voida tuottaa projektin esittämällä tavalla rekisteripohjaisesti lähivuosina koska projektin esityksiä vastustivat eri perustein erityisesti verohallitus ja valtiovarainministeriö sekä työnantajasektori. Eläketurvakeskuksen tietojen saamiseksi Tilastokeskuksen käyttöön on käyty neuvotteluja.

Valtiovarainministeriön tietovaatimusten rationalisointihankkeen (TIVA) projektiryhmä julkisti väliraporttinsa huhtikuussa 1982. Projektin tekemän kartoituksen mukaan runsaat 150 tiedonkeruujärjestelmää edellyttävät toimenpiteitä tiedonkeruun rationalisoimiseksi. Tilastokeskusta koskevia tai Tilastokeskuksen ja muiden viranomaisten yhteisiä hankkeita on kaikkiaan 26. Tilastokeskus on aloittanut omalta osaltaan aloitekohtien toteuttamismahdollisuuksien selvittämisen. Ensi vaiheessa TIVA-projektin ehdotukset ja suositukset otetaan huomioon niissä tilastoissa, joita muutoinkin ollaan uudistamassa.

TIVA-hankeeseen liittyen Tilastokeskus asetti vuonna 1982 työryhmän, jonka tehtävänä on tutkia TIVA-projektin aineiston sisältämät tiedonkeruut otantamenetelmien käytön edistämisen kannalta tavoitteena tiedonantotaakan pienentäminen sekä tehdä selvityksen perusteella ehdotukset jatkotoimenpiteiksi. Työryhmän työ päättyi joulukuussa 1982.

TK on asettanut projektin valmistamaan ammatin automaattista kooditusjärjestelmää, jonka avulla voidaan selväkielisen ammattinimikkeen ja eräiden aputietojen avulla koneellisesti päätellä tätä vastaava ammattikoodi. Keskeisenä tietoaaineistona ko. järjestelmässä tulee olemaan väestön keskusrekisteri, johon vuosittain rekisteröidään koko väestön ammattinimikkeet. Hankkeen tarkoituksena on rationalisoida ammattitiedon keruuta valtion hallinnossa. Järjestelmä saattaa toteutuessaan osaltaan vähentää paineita esim. väestölaskentatyypin lomaketiedustelun suorittamiseen.

Valtiovarainministeriön, Tilastokeskuksen ja Valtion tietokonekeskuksen yhteistyönä on käynnistynyt rekisterirekisterin eli REREn perustaminen. Rekisteri tulee sisältämään valtionhallinnon atk-rekistereiden kuvaukset, mm. tiedot rekisterinpitäjistä, rekistereihin tallennetuista tiedoista sekä tietojensaanti-mahdollisuuksista. RERE on käyttövalmis kesällä 1983.

6. Tilastotoimen organisaatio

Tilastokirjasto määrättiin 11.3.1982 tilastoalan keskuskirjastoksi. Muita toimenpiteitä tilastotoimen organisaation kehittämiseksi raportointivuonna ei ole ollut.

7. Henkilöstöpolitiikka

Vuoden 1982 alussa suoritti Työterveyslaitos työolosuhdetutkimuksen Tilastokeskuksessa ja raportti tutkimuksesta valmistui lokakuussa 1982. Raportin mukaan mm. päätetyöskentelyn lisääntymisen aiheuttamiin ongelmiin ja töiden ruuhkautumiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Tilastokeskuksen henkilöstöpoliittista ohjelmaa on tarkistettu vuoden 1982 aikana. Pysyväismääräykset työnopetuksesta sekä työkierrosta annettiin Tilastokeskuksessa.

Vuonna 1981 valmistuneen tilastoalan koulutuksen yleissuunnitelman mukaisesti on Tilastokeskus asettanut työryhmät suunnittelemaan akateemista tasoa alemmalle tilastohenkilöstölle annettavaa koulutusta tilastojen ilmiöalueista, tilastollisista menetelmistä, tietojenkäsittelystä ja tietojen käyttöönsaattamisesta. Työryhmien työ jatkuu vielä vuonna 1983, mutta tarkoituksena on silti aloittaa kyseisen koulutuksen antaminen jo vuonna 1983. Tilastokeskus suunnittelee koulutuksensa annettavaksi soveltuvien osin myös muiden virastojen tilastohenkilöstölle.

8. Tilastotoimen suhteet ympäristöön

Kehittämishjelman mukaan on tarpeellisten tilastotietojen tuotannon turvaamiseksi tilastojen perustietojen antamisvelvollisuutta ja salassapitoa koskevaa lainsäädäntöä uudistettava. Koordinointikierroksen yhteydessä sekä TIVA-aineistoa hyväksikäyttäen selvitettiin, mihin tilastoviranomaisten tietojen keruu, salassapito ja luovutus säädännöllisesti perustuvat sekä onko edellä mainituissa toiminnoissa ollut ongelmia. Selvityksen mukaan lakia tietojen antamisesta virallisia tilastoja varten (L96/1954) käyttävät säädöspohjanaan Tilastokeskuksen ohella sosiaalhallitus sekä merenkulkuhallitus. Muuhun lakiin kuin edellämainittuun pohjaa tiedonkeruunsa 11 tilastovirastoa.

Keruun säädöspohja:

Laki tietojen antamisesta virallisia tilastoja varten	3	tilastoviranomaista
muu laki	11	"
asetus	14	"
VN:n päätös	2	"
ministeriön päätös	2	"
viraston oma päätös	9	"

Edellä olevassa asetelmassa on tilastoviranomainen voinut käyttää useamman asteisia säädöksiä perusteenaan.

Tietojen keruun säädöspohjan taso määräytyy sen mukaan, keneltä kerättävät tiedot tulevat. Jos tietojen antajana on tilastoviraston alainen viranomainen, riittää viraston oma päätös. Kerättäessä tietoja yksityiseltä sektorilta on lakitasoinen säädös välttämätön. Tietojen saannissa oli Tilastokeskuksen lisäksi ongelmia muutamalla virastolla ja tiedot olivat tällöin yksityiseltä sektorilta saatavia tietoja.

Tietojen salassapito ja luovuttaminen:

Laki tietojen antamisesta virallisia tilastoja varten	1 tilastoviranomainen
muu laki	6 tilastoviranomaista
asetus	-
VN:n päätös	-
ministeriön päätös	1 tilastoviranomainen
viraston oma päätös	8 tilastoviranomaista
muu	1 tilastoviranomainen

Tietojen salassapidon ja luovuttamisen säädöspohjasta ovat vastaukset epätarkempia. Monesti vastauksena ollut "yleinen käytäntö" pohjautunee lakiin asiakirjojen julkisuudesta. Tarkan säädöspohjan puuttuminen ei näytä kuitenkaan tuottavan mitään suurempia ongelmia, mikä osittain selittyy muiden tilastoviranomaisten hallussa olevan tietomateriaalin hallinnollisella pohjalla. Tilastokeskus on laatinut ehdotukset Tilastokeskusta koskevan lain ja väestölaskentalain muuttamisesta. Lainmuutosten tarkoituksena on koota Tilastokeskuksesta annettuun lakiin tilastollisen perusaineiston salassapitoa koskevat säännökset sekä tarkistaa ne.

Tarkistamistyössä on pyritty poistamaan niitä puutteita, jotka tilastollisen perusaineiston salassapidettävyyden kannalta sisältyvät nykyisiin Tilastokeskuksen tilastotuotantoa koskeviin säädöksiin. Tilastokeskuksen tavoitteena on toimittaa saatujen lausuntojen pohjalta tarkistettu lakiesitys valtiovarainministeriölle lopullisen lakiesityksen laatimiseksi siten, että laki tulisi voimaan vuoden 1984 alusta lukien.

Tilastokeskuksen kannalta on tärkeää saada mahdollisimman nopeasti uudistetuksi tilastollisen perusaineiston salassapitoa koskevat säännökset tilastollisen perusaineiston saannin turvaamiseksi.

9. Kansainvälinen tilastoyhteistyö

Kansainväliseen tilastoyhteistyöhön osallistuminen on ollut suhteellisen vilkasta. Suomi on aktiivisesti mukana useissa eri kansainvälisten järjestöjen kehittämishankkeissa. Myös eräiden maiden kanssa on meneillään yhteisiä hankkeita. Tilastokeskuksessa kansainvälisiin kokouksiin valmistautumista on tehostettu, etenkin YK:n tilastokomission, Euroopan tilastokonferenssin ja Pohjoismaisen tilastopäälliköiden kokousten osalta. Muuten ei kansainväliseen tilastoyhteistyöhön osallistumisen ohjausta ole paljonkaan voitu lisätä. Varsinkin muiden tilastoviranomaisten kuin Tilastokeskuksen kansainvälisen yhteistyön koordinaointi on toistaiseksi varsin olematonta.

Konkreettisista kansainvälisistä yhteistyöhankkeista raportoidaan lähemmin kohdassa III.24. Eräitä kansainvälisiä kehittämishankkeita.

III TILASTOJEN KEHITTÄMINEN

Tässä luvussa tarkastellaan yksittäisiä tilastoja ja hankkeita valtion tilastotoimen kehittämissuunnitelman toteuttamisen kannalta. Tilastoryhmittely noudattaa kehittämissuunnitelman rakennetta. Kukin tilastoryhmä on edelleen jaettu kolmeen osaan, (A, B ja C) joissa

- A) esitetään kehittämissuunnitelman kannalta toteutuneita tai käyntiin lähteneitä hankkeita; yhteensä 55
- B) esitetään hankkeita, joissa on tapahtunut viivästy- mistä tai joissa esiintyy muita ongelmia, jotka vaarantavat kehittämissuunnitelman toteutumista; yhteensä 18
- C) esitetään uusia hankkeita, jotka ovat tulleet Tilastokeskuksen tietoon koordinoituihin toimintoihin yhteydessä; yhteensä 8.

1. Väestö- ja sosiaalitalastojärjestelmä

- A. Väestö- ja sosiaalitalastokehikon rakentaminen on aloitettu koulutustalastoalueen kartoituksella. Tämän perusteella selvitetään mahdolliset yhtenäistämistä- ja kehittämistarpeet sekä yhteydet muihin väestö- ja sosiaalitalastojen osa-alueisiin.

2. Väestö

- A. Tilastokeskus on vuonna 1982 toimittanut oikeusministeriölle tilaston kuntien (ja eräiden muiden hallintoalueiden) kielisuhteista. Valtioneuvosto päättää kielilain (148/22) perusteella joka 10. vuosi virallisen tilaston pohjalta "mitkä virka- tai itsehallintoalueet ... on katsottava suomen- tai ruotsinkielisiksi ja mitkä kaksikielisiksi." Edellinen päätös koski vuosia 1973-82, joten seuraavaksi päätetään vuosista 1983-92. Todetakaan, että 1950-, 60- ja 70-luvulla tilasto laadittiin väestölaskentojen pohjalta; nyt tilasto perustuu henkikirjoituksen tietoihin väestön äidinkielestä.

Tilastokeskus on laatinut kunnittaisen väestöennusteen vuosille 1981-2000 sekä aloittanut ruotsinkielisen väestön ennusteen laadinnan. Vuodesta 1977 lähtien on laadittu väestön keskusrekisterin tietojen pohjalta perhetilastoa. Vuotta 1980 koskeva tilasto ilmestyi vuonna 1982.

Muuttoliikkeen syitä selvittävä tutkimus ilmestyi marraskuussa 1982. Avoliitossa elävistä laadittiin ensimmäisen kerran tilastotiedotus.

- B. Demografisen, koko maata kuvaavan ja eri vaihtoehtoja sisältävän väestöennusteen julkaiseminen siirtyy vuoteen 1983.

Väestön keskusrekisterin siirtyminen tietokantaratkaisuun vuonna 1983 aiheuttaa väestötilastojen laadinnalle muutospainetta ja toisaalta myös avaa uusia mahdollisuuksia. TK on pyrkinyt seuraamaan hankkeen kehittymistä mahdollisimman tarkoin, mutta yksityiskohtaisia tietoja on saatu riittämättömästi. TK esittää, että VRK tehostaa tietojen käyttäjille suunnattavaa tiedotus- ja palvelutoimintaansa väestön keskusrekisteristä. TK esittää edelleen, että VRK muuttaessaan rekisterijärjestelmiään varaisi TK:lle mahdollisuuden osallistua suunnittelutyöhön ja informoisi muutoksista hyvissä ajoin.

Kuolleisuus 1976-80 -julkaisun ilmestyminen siirtyy vuoden 1983 puolelle.

TK laatii parastaikaa vuosilta 1750-1980 historiallista väestötilastokatsausta, joka julkaistaan vuonna 1983.

3. Työvoima ja työolot

- A. Työvoimatiedustelua uudistetaan parastaikaa. Uuden järjestelmän mukainen tietojen keruu - rinnan vanhan systeemin kanssa - on käynnistynyt syyskuussa 1982. Tietojen keruun uudistamisella pyritään erityisesti parantamaan tilaston luotettavuutta ja pienentämään katoa. Samalla työvoimatiedustelun nimi muutetaan - pohjoismaisen käytännön mukaisesti - työvoimatutkimukseksi.

Työvoimaministeriön uudesta tietojärjestelmästä on alettu vuonna 1982 laatia - kuukausittaisen tietojen lisäksi - koko vuotta kuvaavia tilastoja.

Työvoimaministeriö on yhdessä AKH:n kanssa uudistamassa työllisyyskoulutustilastojärjestelmää, joka on tarkoitus liittää ministeriön yleiseen tietojärjestelmään. Pyrkimyksenä on saada järjestelmä toimintakuntoon v. 1983.

4. Terveys

- A. Vuoden 1982 keväällä valmistui kaksi terveydenhuollon tilastoja käsittelevää työryhmämuistiota, joista toinen käsitteli kuolemansyytilaston ja toinen terveydenhuollon taloustilastojen kehittämistä. Molemmat työryhmät olivat Tilastokeskuksen ja lääkintöhallituksen yhteistyöryhmiä.

Työsuojeluhallitus on asettanut projektiryhmän, jonka tavoitteena on kehittää työsuojeluvalvonnassa käytettyä työpaikkarokisteriä. Mn. toimipaikkakäsitteen määrittelyerojen poistamiseksi on ollut yhteistyötä Tilastokeskuksen kanssa. Ko. rekisterin kehittämistä hankaloittaa edelleen liike- ja yhteisörekisterihankkeen viivästyminen.

Työsuojeluhallitus on selvittänyt tullihallituksen kanssa kemiallisten tuotteiden luokitusten ja tunnusten yhtenäistämismahdollisuuksia.

Ravintotilanteen seurantajärjestelmää suunnitellaan lääkintöhallituksen ja Helsingin yliopiston ravitsemustieteen laitoksen yhteistyönä. Tilastokeskus on osallistunut hankkeeseen keräämällä lääkintöhallituksen toimeksiannosta sokerin kulutusta ja kulutuksen jakautumista sekä rasvan kulutusta koskevat tiedot vuodelta 1981.

5. Koulutus

- A. Tilastokeskus on laatinut yhteistyössä opetushallinnon kanssa lukiota ja ammatillisia oppilaitoksia koskevien perustilastojen uudistus- ja tarkistussuunnitelman. Tässä yhteydessä on selvitetty mm. tilastotietojen tarvetta ja tarkistettu tilastointia koskevaa työnjakoa opetushallinnon kanssa.

Tutkintorekisterin ja tutkintotilastojen hyväksikäytön tehostamiseksi on Tilastokeskuksessa yhteistyössä opetushallinnon edustajien kanssa laadittu tutkinto- ja väestön koulutusrakenne-ennuste.

Koulustilastojen käytettävyyden edistämiseksi on tilastoihin sisällytetty aikaisempaa enemmän säädösten mukaisia ryhmittelyjä sisältäviä tilastotaulukoita. Samaten on lisätty suppeiden, yhtä aihealuetta koskevien tilastotiedotteiden määrää. Ennakkotilastojen tuotantoa on nopeutettu siten, että valtakunnan ja aluetason määrääkaissuunnitelmissa tarvittavat tilastotiedot olisivat käytettävissä suunnittelutyön asettamien ajoitusten mukaisesti.

- B. Aikuiskoulutukseen osallistumista vuonna 1980 koskevan haastattelututkimuksen valmistuminen siirtyy vuoteen 1983. Vuonna 1982 valmistuneet tilastotaulukot on toimitettu valtioneuvoston asettamalle aikuiskoulutuksen kehittämisen johtoryhmälle.

- C. Kouluhallituksessa kartoitetaan parhaillaan tietojenkäsittelyn nykytilaa, ongelmia ja kehittämistarpeita. Työn tuloksena laaditaan kouluhallituksen alaisen tietotuotannon kokonaissuunnitelma, jossa uudelleenarvioidaan lähes kaikki kouluhallituksessa sekä lääninhallitusten kouluosastoilla laadittavat tilastot ja niiden väliset yhteydet. Kouluhallituksen laatimia kirjasto-tilastoja kehitetään kirjastojen toimintakertomusten kehittämisen yhteydessä.

6. Tutkimus

- A. Tutkimustilaston luotettavuuden parantamiseksi on korkeakoulujen tutkimustilaston tietojenkeruumenetelmä uudistettu. Ensimmäisenä vaiheena toteutetaan vuonna 1983 korkeakoulujen henkilökuntaa koskeva ajankäyttötutkimus uudella menetelmällä.

7. Kulttuuri, vapaa-aika ja ajankäyttö

- B. Syksyllä 1981 suoritetun vapaa-ajankäyttöä kartoittavan haastattelututkimuksen yhteenvedot tulostetaan ja julkaistaan keväällä 1983 kulttuuritilastollisessa vuosikirjassa. Tilastokeskuksella ei ole ollut voimavaroja käsitellä aineistoa koko laajuudessaan, vaan suuri osa tutkimusaineistoa jää tuoreeltaan hyödyntämättä.

8. Sosiaalipalvelut

- C. Sosiaalitoimen tietoaineistojen kehittämiseen vaikuttaa VALTAVAn uudistustyö, jonka tavoitteena on yhtenäistää ja yksinkertaistaa julkisen sektorin suunnittelu- ja seuranta-järjestelmiä. VALTAVA-työn yhteydessä tulee uudelleen arvioitavaksi mm. nykyiset valtiolle toimitettavat kertomukset, vuosilmoitukset, sekä valtiosuusselvitykset, samoin kuin tilastotoimeen kuuluvat lomakkeet ja raportit. On tärkeää, että tilastotoimen yleiset tavoitteet todenmukaisen, riittävän ja luotettavan tiedon tuottamisesta säilytetään suunnittelu- ja seurantajärjestelmää luotaessa.

9. Oikeus

- A. Tilastokeskuksessa valmistui syksyllä 1982 väestön fyysistä turvallisuutta kuvaava, OECD:n suositusten mukainen tutkimus "Tapaturmat ja väkivalta". Yhteistyössä oikeusministeriön ja lääninhallitusten kanssa on uudistettu tiedonkeruu lääninoikeuksien ja ulosotonhaltijoiden ja ulosottamisten toiminnasta. Korkeimman hallinto-oikeuden diaarisysteemi otetaan tilastokäyttöön vuodesta 1982 lähtien.

Pohjoismaisena yhteistyönä on valmistunut pohjoismainen rikostilasto (Nordisk kriminalstatistik 1950-1980). Julkaisu sisältää Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan rikostilastoista kerätyt toisiaan vastaavat keskeisimmät rikostilastoikasjarjat sekä kuvaukset kunkin maan rikostilastoista ja vastaavasta lainsäädännöstä.

- B. Poliisin tietoon tulleita omaisuus- ja väkivaltarikoksia koskevan rikosvahinkotilaston, samoin kuin haastatteluihin perustuvan piilorikollisuusselvityksen valmistuminen siirtyy vuoteen 1983.

10. Yhteiskunnallinen osallistuminen

- A. Tammikuussa 1983 toimeenpannuista tasavallan presidentin valitsijamiesvaaleista tuotettiin yleisradion vaalitulospalveluun perustuva ennakkotilasto sekä vaalipiireiltä saatuihin lopullisiin tietoihin perustuva tilasto.

11. Asuminen

- A. Asuntohallituksen asettama työryhmä valmistelee ehdotusta rakennus- ja huoneistorekisterin tunnusten käyttöönottoon tarvittavista toimenpiteistä asuntohallituksen rekistereissä. Tarkoituksena on näiltä osin rationalisoida tietojen keruuta ja käsittelyä asuntotietojen tuotannossa.

Tilastokeskus on aloittanut rakennus- ja huoneistorekisterien pohjalta laadittavien rakennus- ja asuntokanta-, asuinolo- ja rakennuskannan muutoksia kuvaavien tilastojen yksityiskohtaisen suunnittelun. Työn edistymistä on hidastanut se, että poistumätietojen keruun ja ns. määräaikaistarkistusten osalta ei ole toistaiseksi yksityiskohtaisia suunnitelmia eikä päätöksiä. Määräaikaistarkistuksia sekä rekisterin hyväksikäyttöä kehittämään on kuitenkin syksyllä 1982 asetettu työryhmät.

Asuntohallitus on käynnistänyt v. 1982 oman kuntatiedostojärjestelmän suunnittelun. Järjestelmästä tulee TK:n ALTIKA-tyyppinen tietokanta, joka sisältää asuntolainoitusta, muita tutkimuotoja ja asuntomarkkinoita koskevaa tietoa.

12. Kotitalouksien tulot, kulutus ja varallisuus

- A. Vuoden 1981 kotitaloustiedustelun vuosihaastattelun tietojen keruu on saatettu päätökseen kokoamalla tiedot kotitalouksien kestokulutustavaroiden hankinnasta, tuloista ja ilmaispalveluista. Tilastokeskus on julkaissut ennakkolliset tiedot kotitalouksien vuonna 1981 hankkimista elintarvikkeista.

Tulonjakotilaston otosmenetelmän uudistamisesta, jonka tarkoituksena on parantaa tietojen luotettavuutta, on saatettu päätökseen suunnitteluvaihe. Suunnitelma sisältää siirtymisen tulonjakotilaston aineiston keruussa ammattiaseman ja tulojen perusteella ositettuun otantaan ja paneelitutkimukseen.

Tulonjakoa kuvaavan ennakkotilaston määrittelyvaiheen raportista saatujen lausuntojen perusteella on suunnitelmaa täsmennetty. Ennakkotilaston testisysteemien valmistaminen on aloitettu. Testisysteemin valmistamiseen on yhdistetty muiden käyttömuotojen testaaminen. Yhteistyössä valtiovarainministeriön suunnittelusihteeristön kanssa selvitetään ennakkotilaston tietokannan soveltuvuus käytettäväksi suunnittelurekisterinä.

Valtion henkilöstörekisterien käytöstä palkkatilastojen laadinnassa on neuvoteltu VM:n palkkaosaston kanssa. Kynnyskysymyksiä osoittautuivat henkilötunnus ja yksityiskohtainen tehtävänimikkeistö, joita palkkaosasto ei halua luovuttaa Tilastokeskukselle. Ratkaisuksi nähtiin menettely, jonka mukaan henkilötunnus korvataan toisella tunnuksella ja tehtävänimikekoodi tehtäväryhmäkoodilla. Tehtäväryhmittelyä varten asetetaan pysyvä työryhmä.

Eläketurvakeskuksen rekisterin kokeilukäytöstä tulonjakotilaston laadinnassa on sovittu yhden vuoden osalta. Sopimus rekisterin säännöllisestä käytöstä tilaston laadinnassa jää vielä odottamaan tästä kokeilusta saatuja tuloksia. Myös VAL 90-projekti on sopinut Eläketurvakeskuksen kanssa testauksesta, jolla selvitetään ensiksi pienen näytteen avulla ETK:n työsuhderekisterin käyttömahdollisuuksia rekisteripohjaisessa väestölaskennassa.

13. Muut elinolosuhteita koskevat aineistot

- A. Vuoden 1980 väestö- ja asuntolaskennan lopullisista tiedoista pääosa on valmistunut vuoden 1982 aikana ja kuntakohtaiset tiedot on siirretty valmistuttuaan aluetietokantaan (ALTIKAan), jonne vuodenvaihteessa 1982/83 siirretään kokeiluluonteisesti myös taajamatietoja.

Vuosien 1985 ja 1990 väestö- ja asuntolaskentojen perustietojen saamista pääosin hallinnollisista aineistoista on selvitetty vuosien 1981 ja 1982 aikana useissa projekteissa. Vuoden 1982 alussa valmistui raportti laskentojen tietotarpeista ja huhtikuussa raportti rekisteriperusteisten laskentojen toteutusedellytyksistä.¹ Hallinnollisten aineistojen käytön edullisuutta selvittävän projektin raportti valmistuu vuoden 1983 keväällä. Työ jatkuu tämänkin jälkeen.

Pohjoismaisena yhteishankkeena on valmistumassa elinolosuhteita pohjoismaissa kuvaava julkaisu. Suomen osalta aineisto perustuu vuoden 1978 elinolosuhdetiedustelun aineistoon. Julkaisu valmistunee keväällä 1983.

- B. Otospohjaisen elinolosuhdetiedustelun - joka oli tarkoitus toimeenpanna v. 1983 - toteutus on siirretty vuoteen 1985. Ajatuksena on ollut kytkeä kyseinen tutkimus samaan aikaan mahdollisesti toimeenpantavaan asunto- ja elinkeinotutkimukseen.

Elinolosuhde-kokoomajulkaisun valmistuminen on siirtynyt vuoteen 1983. VAL 80:n luotettavuustutkimuksen julkaisujen valmistuminen siirtyy vuoteen 1983. Vuosien 1970-75 väestölaskenta-aineistojen pohjalta laadittavan vertailutilaston (yksilötason virtatilasto) valmistuminen on siirtynyt vuoteen 1983, vertailu 1975-80 aineistoista aloitettiin.

14. Yleiset taloudelliset olot

- A. Tilastokeskus on jatkanut uudistettua kansantalouden tilinpitoa koskevien menetelmäkuvausten julkaisemista. Vuoden 1982 aikana ilmestyivät rakennustoimintaa, teollisuutta, yrityksiä sekä voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä käsittelevät julkaisut.

Vuosien 1976 ja 1978 aluetilinpidon tiedot tuotannon, työllisyyden ja kiinteän pääoman bruttomuodostuksen lääneittäisestä jakautumisesta on julkaistu. Vastaavan tilaston laatiminen vuodelta 1980 on aloitettu. Selvitystyö aluetilinpidon laajentamiseksi kuvaamaan myös tuloja- ja tulojenkäyttöä on kesken.

Vuoden 1980 kuntien kalleustutkimus on saatu päätökseen. Tiedot julkaistaan vuoden 1983 tammi-helmikuussa.

Tilastokeskus on aloittanut nettohintaindeksin (1977=100) tuottamisen ja julkaisemisen vuonna 1982. Nettohintaindeksi on väkillisten hyödykeverojen ja tukipalkkioiden vaikutuksista puhdistettu kuluttajahintaindeksi, jota käytetään lähinnä julkisen vallan suunnittelun apuvälineenä.

- B. Tilastokeskus on aloittanut vuoden 1980 panos-tuotostilinpidon laatimisen. Tilaston tietojenkäsittelyjärjestelmän kehittäminen on viivästynyt, mistä syystä vuosien 1978 ja 1979 tietoja ei ole julkaistu.

Kunnallistalouden neljännesvuositulastoa varten Tilastokeskus on kerännyt tietoja myös vuodelta 1981. Otospohjaisen tilaston tuottamista vaikeuttaa perustietojen huono vertailtavuus sekä kuntien tietojenkäsittelyjärjestelmien epäyhtenäisyys.

¹ Ks. myös kohta II.5. Tietotuotannon rationalisointi.

15. Maa-, metsä- ja kalatalous

- A. Maatilahallitus aloittaa puutarharekisterin suunnittelun vuoden 1983 aikana. Tilastokeskus pitää tärkeänä, että puutarharekisteri suunnitellaan täydentämään maatilarekisteriä siten, ettei päällekkäistä rekisteröintiä synny ja että nämä yhdessä kattavat viljelyksessä olevan maan.

Metsäntutkimuslaitos on alkanut laatia ostomäärillä painotettua raakapuun hintatilastoa vuoden 1982 heinäkuun alusta. Tilasto laaditaan puolivuositain ja se perustuu suurelta osin ostajajärjestöjen keräämään aineistoon. Metsäntutkimuslaitos jatkaa selvitystä neljännesvuositaisen raakapuun hintatilaston aikaansaamiseksi. Tämän tilaston perusaineisto on tarkoitus hyödyntää myös Tilastokeskuksen laatimassa tuottajahintaisissa indekseissä.

Metsäntutkimuslaitos laatii edelleenkin kauppojen lukumäärillä painotettua hintatilastoa metsäverotusta varten.

- B. Maatilahallitus ei ole aloittanut perunan tuottajahintatilaston laatimista, joka piti aloittaa perunan hintatason vakaannuttamisen seurantaan varten. Vastaavaa tilastoa ruokaperunan tuottajainnoista laatii Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitos, jolle myönnetään määrärahaa budjettiteitse tätä varten. Tilastokeskuksen mielestä valtion tilastotoimeen kuuluvia tilastoja ei tule hajauttaa valtion viranomaisten ulkopuolelle ilman erityisen painavia syitä.

Maatilahallitus on laatinut viljan tuottajahintatilastoa 1.8.1982 lähtien. Tilastokeskus esittää, että maataloushallitus ryhtyy laatimaan perunan tuottajahintatilastoa sekä julkaisemaan viljan ja perunan tuottajahintatilastoja maataloustilastollisessa kuukausikatsauksessa.

Maatilarekisterijulkaisun ja maataloustilastollisen vuosikirjan laadinnat ovat viivästyneet. Julkaisut valmistunevat vuoden 1983 aikana. Maatilarekisterijulkaisu laaditaan vuodelta 1981. Maataloustilastolliseen vuosikirjaan pyritään ottamaan mukaan vuoden 1982 ennakkollisia tietoja.

- C. Maatilahallituksen asettamana on vuoden 1982 aikana toiminut työryhmä, joka on selvittänyt maataloustilastojen puutteita ja joka tekee ehdotuksia maataloustilastojen koordinoimiseksi yhtenäiseksi tilastojärjestelmäksi. Työryhmä pyytää työlleen jatkoaikaa vuoden 1983 toukokuun loppuun.

Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut tutkimusryhmän selvittämään viljelijäväestön ja palkansaajaväestön tulotaseroja. Tutkimusryhmässä ovat edustettuina Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos, Tilastokeskus, Pellervon Taloudellinen Tutkimuslaitos ja Työväen Taloudellinen Tutkimuslaitos. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää mm. nykyisten tilastojen käyttökelpoisuus viljelijä- ja palkansaajaväestön tulotaserojen selvittämisessä ja tehdä ehdotuksia tilastojen parantamiseksi siten, että uuden maataloustulolain edellyttämiä tulotasovertailuja voidaan tehdä luotettavasti.

Riista- ja kalataloudentutkimuslaitoksen tehtävänä on mm. tutkia riistakantojen runsautta, tutkia metsästyksen merkitystä sekä suorittaa tutkimuksia kalatalouden kehittämiseksi. Laitoksen tietojen käyttöönsaattamista tulisi pyrkiä tehostamaan. On olemassa painetta alueellisten riistatietojen esittämiseen ainakin läänitasolla.

Kalastuksen yritys- ja tulotilaston tuottamisessa tulisi selvittää mahdollisuudet siirtyä tiedonkeruussa verohallituksen aineistojen käyttöön.

16. Teollisuus, kaivannaistoiminta ja energiahuolto

- A. Teollisuuden energian tuotantoa, jakelua ja käyttöä koskeva tilasto on uudistettu vuoden 1982 aikana. Uudistetussa muodossa tilaston tietojen keruu vähentää pienten toimipaikkojen tiedonantotaakkaa ja ottaa aikaisempaa enemmän huomioon vastaajien yleisen tiedonantovalmiuden.

Tilastokeskus on aloittanut vuotta 1982 koskevan rakennusten lämmitysenergiatilaston suunnittelun. Tilaston tuottamista varten otos joudutaan poimimaan VRK:n osittain keskeneräisestä rakennus- ja huoneistorekisteristä.

Tilastokeskus on aloittanut teollisuuden vuositilaston kehittämissuunnitelman laatimisen. Suunnitelmassa otetaan huomioon valmistumassa oleva YK:n teollisuustilastoja koskeva suositus. Erityistä huomiota kehittämissuunnitelmassa tullaan kiinnittämään tilaston tuotannon nopeuttamiseen, tietojen keruun rationalisointiin, pienten toimipaikkojen tiedonantotaakan vähentämiseen sekä tietosisällön muuttamiseen vastaamaan paremmin tietojen kysyntää.

17. Rakennustoiminta

- A. Tilastokeskus on uudistanut tierakennuskustannusindeksin. Vuoden 1982 alusta on tuotettu kahta indeksiä: tie- ja maarakennuskustannusindeksiä 1980=100.

Vuonna 1982 Tilastokeskus lopetti tietojen keruun kunnilta talonrakennustilastoa varten. Huhtikuusta 1982 lähtien kuukausittainen talonrakennustilasto myönnettyistä rakennusluvista sekä neljännesvuosittaiset tilastot keskeneräisistä ja valmistuneista rakennustöistä ja valmistuneista asunnoista on laadittu yksinomaan VRK:n rakennus- ja huoneistorekisterin (RHR) ylläpitoa varten kunnilta keräämästä aineistosta. Kuukausitilasto on pystytty laatimaan riittävän peittävänä, mutta tuotantoaikataulua ei ole pystytty nopeuttamaan. Neljännesvuositilastojen tuottamisessa ei ole päästy em. aineistojen pohjalta riittävään peittävyteen tavoitellussa aikataulussa.

Tilastokeskus aloitti pikatilastojen laadinnan myönnettyistä rakennusluvista vuoden 1982 kesällä. Tilasto perustuu otokseen kunnista, joissa rakennetaan eniten. Tilasto saatetaan keskeisten tarvisijoiden käyttöön ilman varsinaista julkaisua noin yhden kuukauden viiveellä.

- B. Aloitettuja rakennustöitä koskevan pikatilaston tuottamishankkeesta on luovuttu, koska saadut kokemukset osoittivat tilaston tuloksiltaan liian epävarmaksi. Varsinainen kuukausitilasto aloitetuista rakennushankkeista tulee täyttämään pääosan tästä tietotarpeesta. Kuukausitilaston tuottamista ei kuitenkaan ole vielä aloitettu rakennus- ja huoneistorekisterin viivästysten ja vaikeuksien vuoksi.

Keskeneräisiä ja valmistuneita rakennustöitä koskevasta kuukausitilastojen tuottamisesta on jouduttu kokonaan luopumaan tietojen saannissa ilmenneiden vaikeuksien takia. Tilasto ei ole siinä määrin tärkeä kuin lyhyen aikavälin tieto aloitetuista rakennustöistä.

18. Kauppa-, ravitsemis- ja majoitustoiminta

- A. Majoitustilaston uudistus on vuoden 1982 lopulla edennyt käyttöönottovaiheeseen. ATK-järjestelmä on uudistettu kokonaan ja kapasiteetinkäyttötilaston tietosisältöön on tehty pieniä muutoksia.

19. Liikenne

- A. Liikennettä kuvaavien tietojen tuottaminen on hajautettu varsin monelle viranomaiselle ja tilastot tuotetaan pääosin hallinnollisen toiminnan sivutuotteina. Useat liikennetilastoja laativista viranomaisista ovat siirtäneet parin viime vuoden aikana hallinnollisia aineistoja ja tilastotuotantoa atk:lle. Tämä parantaa edellytyksiä liikennetilastojen yhtenäistämiseksi.

Posti- ja telehallituksessa on valmistunut vuonna 1982 tilastojaoiston tietojenkäsittelyn kokonaistutkimus. Atk-suunnittelu on aloitettu saapuvaa ja lähtevää postia käsittelevien tilastojen sekä Postipankkia koskevien tilastojen osalta.

Ilmailuhallituksen liikennetilastojen siirtäminen atk:lle on saatu päätökseen ja vuoden 1982 aikana myös lupakirjarekisteriä koskeva atk-systeemi on otettu käyttöön. Ilma-alusrekisterin atk-suunnitelma on valmistumassa.

Rautatiehallituksen tuottamat tilastot on saatettu atk:n piiriin, viimeisenä henkilöliikennetilastot vuonna 1982.

Merenkulkuhallitus on ottanut käyttöön uudistetun merimiesrekisterin vuoden 1982 alusta. Kertomusvuonna valmistui myös alustietokannan ja bruttorahtisysteemin systeemisuunnitelman näiden tilastojen uudistamista varten.

20. Rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistötoiminta

- A. Rakennushallituksessa on valmistumassa valtion kiinteistöjen keskusrekisterin laajennus rakennustietojen osalta. Rakennustietojen keruu tapahtui VAL 80:n yhteydessä. Ko. tietojen ylläpito tulee tapahtumaan pääosin VRK:n rakennus- ja huoneistorekisterin avulla. Käytettävien tunnustietojen yhdenmukaisuus näissä rekistereissä on toistaiseksi selvittämättä. RAKH on aloittanut v. 1982 rekisterinsä tilastollisen hyväksikäytön suunnittelun rakennustietojen osalta.

RAKH pitää myös valtion virka-asunnoista rekisteriä, jossa on noin 30 000 asuntoa.

TK esittää, että RAKH selvittää rekisteriensä tunnusten yhdenmukaisuuden VRK:n rakennus- ja huoneistorekisterin kanssa. Tavoitteena on tällöin tietojen keruun rationalisointi niin, että vältetään mahdolliselta tietojen päällekkäiseltä keruulta.

21. Yhteiskunnallisten ja henkilökohtaisten palvelusten tuottaminen

- A., B. Tilastokeskus on vuonna 1982 julkaissut ensimmäisen kerran julkisen sektorin taloutta ja toimintaa koskevan kokoomajulkaisun, joka sisältää tietoja julkisyhteisöjen lisäksi myös julkisista yrityksistä ja liikelaitoksista. Julkisen sektorin aineiston kattavan palvelutietokannan rakentamista ei ole aloitettu.

22. Muut talouselämää koskevat tilastot ja tietoaaineistot

- A. Tilastokeskus uudistaa yritysrekisterin vuotta 1982 koskevana siten, että suuri osa suorasta tietojen keruusta voidaan korvata verotusrekistereistä saatavilla tiedoilla. Samalla rekisterin ajantasaisuus paranee olennaisesti. Uudistuksen suunniteluvaihe päättyi huhtikuussa 1982. Toteuttamisvaihe aloitettiin toukokuussa. Uusittu yritysrekisterisysteemi otetaan käyttöön asteittain helmikuussa 1983. Käyttöönottovaihe kestää kaksi vuotta.
- B. Ongelmia, jotka liittyvät verotusaineistojen käyttöön yritysrekisterin perusaineistona, ei ole vielä kyetty ratkaisemaan. Nykyisten verotusta koskevien tietojen salassapitosäännösten mukaan Tilastokeskus ei voi jatkaa eräiden yksikkökohtaisen tietojen luovuttamista tietopalveluna (nimi, osoite, liiketunnus tai liike- ja yhteisötunnus, sijaintikunta, toimiala). Myös talouselämää kuvaavien tilastojen kannalta on tärkeää saada mahdollisimman nopeasti uudistetuksi tilastollisen perusaineiston salassapitoa koskevat säännökset.
- C. Virasto asetti toukokuussa 1982 projektin, jonka tehtävänä on jatkaa yritysrekisterin edelleen kehittämistä siten, että se kattaisi kaikki maan toimipaikat, siis myös julkisen sekä voittoa tavoittelemattoman sektorin yksiköt. Määrittelyvaihe päättyi tammikuussa 1983.

23. Ympäristö ja maankäyttö

- C. Vesihallituksen vesivaratietojärjestelmään kuuluvista rekistereistä ovat käyttövalmiita hydrologiset rekisterit sekä vedenlaaturekisteri, ympäristömyrkyrekisteri ja biorekisteri. Vesistöjen tilaa koskevan tiedon hyväksikäytön edistämiseen tähtäävässä hankkeessa pyritään kehittämään ja yhtenäistämään vesistöaluekohtaista raportointia. Vuoden 1982 loppuun mennessä on tällaisia yhtenäistettyjä raportteja laadittu jo noin puolesta kaikkiaan 115:sta alueesta.

Tilastokeskus on laatinut OECD:n ympäristön tilan raportointia koskevaan hankkeeseen liittyen tilastojulkaisua, joka sisältää OECD:n kyselyä varten kerättyjä tietoja. Sisäasiainministeriön julkaisemana on ilmestynyt Suomen ympäristön tila-raportti.

- A. Ympäristötilastojärjestelmän kehittämistyöhön liittyen Tilastokeskuksessa käynnistyi vuonna 1982 kaksi kehittämishanketta. Toinen kehittämishanke koski jätetilastoinnin suunnittelua. Hankkeen tavoitteena oli kehittää alustava jäteluokitus, joka vastaisi teollisuuden ja ulkomaankauppatilastojen tavaranimikkeistöjä. Lisäksi selvitettiin tietojen keruumahdollisuudet jäteluokituksen mukaisena. Hanke toteutettiin yhteistyössä Tilastokeskuksen ja sisäasiainministeriön ympäristönsuojeluosaston kanssa ja loppuraportti valmistui vuoden 1982 syksyllä.

Toinen kehittämishanke koski maankäyttötilastojen suunnittelua. Hankkeen tavoitteena on tutkia ECE:n maankäyttöluokituksen soveltuvuutta Suomen oloihin sekä laatia koeluontoisia tilastoja nykyisen tiedonkeruun pohjalta. Pohjoismaiden tilastovirastojen kesken toteutettiin yhteinen maankäyttöluokitusten yhtenäistämiprojekti. Projektin loppuraportti on julkaistu Pohjoismaiden tilastosihteeristön toimesta.

Ranska ja Norja raportoivat ECE:n ympäristötilastokokouksessa 1982 suunnitelmistaan käyttää metsäinventointeja ympäristötietojen keruussa. Suomessa Metsäntutkimuslaitos on inventoidessaan jo koeluonteisesti kerännyt eräitä ympäristöä koskevia tietoja. Tilastokeskus esittääkin, että Metsäntutkimuslaitos selvittäisi edellytykset kerätä nykyistä kattavampia kasviston ja eläimistön tilaa koskevia tietoja metsäinventointien yhteydessä.

24. Eräitä kansainvälisiä kehittämishankkeita

Tilastokeskus on aktiivisesti mukana YK:n ja sen sisarjärjestöjen, Pohjoismaiden ja OECD:n tilastotoiminnassa sekä harjoittaa SEVin kanssa tilastoalan yhteistyötä. Kaudella 1981-84 Suomi on jäsenenä YK:n tilastokomissiossa, joka on YK:n ylin tilastoalan elin. Komissiossa on kerrallaan 24 jäsentä ja se kokoontuu joka toinen vuosi. Myös kahdenkeskeinen eri maiden kanssa harjoitettu yhteistyö on lisääntynyt.

Käytännön tilastoyhteistyö on etupäässä tilastoluokitusten ja tilastojen laadintamentelmien yhtenäistämistä sekä kokemusten vaihtoa. Myös tietojenkäsittelytekнологiaan liittyvät kysymykset ovat tulleet huomattavaksi kansainvälisen yhteistyön kohteeksi. Suomi osallistuu myös joihinkin erillisiin kansainvälisiin tilastojen kehittämishankkeisiin, joista mainittakoon mm.:

- ECE:n ja UNDP:n Statistical Computing Project (SCP), jonka aiheena on tietokoneiden käyttö tilastollisiin tarkoituksiin sekä automaattisten tilastollisten informaatiojärjestelmien suunnittelu. Hankkeen tuloksia on tarkoitus soveltaa myös kehitysmaiden tilastotoimeen.

- Vuonna 1981 on käynnistynyt YK:n ja SEVIN toimialaluokitusten muuntoavaimen testaushanke, jonka vertailuosapuolina ovat Suomi ja Bulgaria. Hanke sisältyy YK:n työohjelmiin ja sen on määrä valmistua vuonna 1983. Suunnitteilla on muunnettavuuden ulottaminen myös kansantalouden tilinpidon alueelle.
- YK:n maailmanlaajuinen kansantuotteen hintavertailututkimus (ICP), joka etenee Suomen osalta aikataulun mukaisesti. Tutkimus on tarkoitus saada päätökseen vuonna 1984.
- UNESCO:n kulttuuritilastokehikon testaamista koskeva hanke, radio, TV ja elokuva-alueita koskeva suositusluonnos valmistunee vuoden 1983 aikana.
- Suomen ja Unkarin kahdenkeskinen väestön ajankäyttöä koskeva vertailuselvitys, josta julkaistaan raportti vuonna 1983.
- Suomen, Ruotsin ja Unkarin ympäristötilastoja koskeva yhteistyöhanke, jonka tarkoituksena on kokemusten ja tietojen vaihto metodologisista ongelmista, jatkuu vuonna 1983.
- Ruotsin kanssa harjoitettava kahdenkeskinen yhteistyö automaattisen tietojenkäsittelyn ja suunnittelun alalla jatkuu myös vuonna 1983.

IV TILASTOTOIMEN KUSTANNUKSET

Valtion tilastotoimen kokonaismenot olivat vuonna 1981 112,5 milj. mk, josta laskentojen osuus (väestö- ja asuntolaskennat, kuntien kalleustutkimus, kotitaloustiedustelut) osuus 30,7 milj. mk. Edellisenä vuonna valtion tilastotoimen menot olivat 99,1 milj. mk. Edellä mainitut kokonaismenot eivät kuitenkaan ole vertailukelpoisia, sillä rajanvetoa tilastotoimen ja muun tietoaineiston välillä on muutettu. Muutokset ovat tilastoyhteishenkilöiden toivomia ja ne vastaavat asianomaisten mielestä paremmin tilastotoimen rajausta.

Suurimpia muutoksia ovat seuraavat:

- Ilmatieteenlaitoksen kustannuksiin on otettu mukaan tilastojen laadintaan käytettävien rekisterien kustannukset lukuunottamatta havaintotoimintaa,
- kouluhallituksen menoissa ovat mukana peruskoulun ja lukion tietojärjestelmä uudistuksen (ns. PELUn) menot kokonaisuudessaan,
- maanmittaushallituksen kustannuksissa on aiemmin ollut mukana vain julkaisun painatuskustannukset, nyt mukaan on laskettu myös henkilökustannuksia,

- Metsäntutkimuslaitoksen menojen voimakas kasvu on seurausta kahden suuren hankkeen, valtakunnan metsien inventoinnin sekä yksityismetsien hakkuumahdollisuuksien ja hakkuupoistuman, mukaanotosta,
- tie- ja vesirakennushallituksen menoista on poistettu tieliikennelaskennan ja tierekisterin tilastotoimeen kuulumattomat kustannukset,
- Työterveyslaitoksen kustannuksissa on mukana ASA:n kaikki kustannukset.

Tilastokeskuksen osuus valtion tilastotoimen kustannuksista oli 71,8 % vuonna 1981.

Taulukko 1: Valtion tilastotoimen kustannukset tilastoviranomaisittain v. 1981

Viranomainen	1 000 mk	%
Ammattikasvatushallitus	140	0,1
Asuntohallitus	525	0,5
Ilmailuhallitus	72	0,1
Ilmatieteen laitos	1 700	1,5
Kauppa- ja teollisuusministeriö, energia	188	0,2
Kouluhallitus	500	0,4
Lääkintöhallitus	1 507	1,3
Maanmittaushallitus	350	0,3
Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos	1 735	1,5
Maatilahallitus	3 867	3,4
Matkailun edistämiskeskus	48	0,0
Merenkulkuhallitus	756	0,7
Merentutkimuslaitos	143	0,1
Metsähallitus	275	0,2
Metsäntutkimuslaitos	4 027	3,6
Oikeusministeriö	180	0,2
Posti- ja telehallitus	1 120	1,0
Rautatiehallitus	480	0,4
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	465	0,4
Sosiaalhallitus	1 815	1,6
Sosiaali- ja terveysministeriö	273	0,2
Tie- ja vesirakennushallitus	840	0,7
Tilastokeskus	80 779	71,8
Tullihallitus	3 259	2,9
Työsuojeluhallitus	750	0,7
Työterveyslaitos	453	0,7
Työvoimaministeriö	3 218	2,8
Vesihallitus	3 025	2,7
Yhteensä	112 490	100,0

V. 1980 99 113

Taulukko 2: Valtion tilastotoimen kustannukset tilastoryhmittäin v. 1981

	1981 (1000 mk)	%
1. Väestö- ja sosiaalitilastojärjestelmä	20	0
2. Väestö	2 416	2,1
3. Työvoima ja työolot	6 422	5,7
4. Terveys	3 406	3,0
5. Koulutus	3 551	3,2
6. Tutkimus	178	0,2
7. Kulttuuri, vapaa-aika ja ajankäyttö	826	0,7
8. Sosiaalipalvelut	1 363	1,2
9. Oikeus	2 246	2,0
10. Yhteiskunnallinen osallistuminen	185	0,2
11. Asuminen	774	0,7
12. Kotitalouksien tulot, kulutus ja varallisuus	13 424	11,9
13. Muut elinoloja koskevat tietoaaineistot ¹	33 635	29,9
14. Yleiset taloudelliset olot	3 944	3,5
15. Maa-, metsä- ja kalatalous, metsästys	10 814	9,6
16. Teollisuus, kaivannaistoiminta ja energia- huolto	4 860	4,3
17. Rakennustoiminta	3 115	2,8
18. Kauppa, ravitsemus- ja majoitustoiminta	5 457	4,8
19. Liikenne	4 366	3,9
20. Rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistötoiminta	3 446	3,1
21. Yhteiskunnallisten ja henkilökohtaisten palvelusten tuottaminen	1 540	1,4
22. Muut talouselämää koskevat tilastot ja tietoaaineistot	1 434	1,3
23. Ympäristö ja maankäyttö	5 078	4,5
Yhteensä	112 490	100,0

¹ Erä sisältää vuoden 1980 väestölaskennan kustannukset

V YHTEENVETO TOIMENPIDE-EHDOTUKSISTA

Suoranaisesti Tilastokeskukselle osoitettavia toimenpide-ehdotuksia ei oheiseen selvitykseen ole kirjattu eikä niitä esiinny yhteenvedossa. Valtion tilastotoimen kehittämisen kannalta tärkeimmät toimenpide-ehdotukset koskevat liike- ja yhteisörekisterihanketta sekä rakennus- ja huoneistorekisteriä.

- Tilastokeskus esittää, että myöhemmin sovittavalla tavalla valtiovarainministeriö ja Tilastokeskus sekä valtakunnallisten rekistereiden pitäjät huolehtivat siitä, että ko. rekistereistä laaditaan luotettavuusselvitykset. Erityisesti rakennus- ja huoneistorekisterin ylläpitotietojen luotettavuutta voisi selvittää esim. Tilastokeskuksen haastattelijaorganisaation avulla. /s. 3.
- Tilastokeskus vetoaa vakavasti jälleen kerran, että valtiovarainministeriö tekisi parhaansa liike- ja yhteisörekisterin perustamista haittaavien esteiden poistamiseksi ja kiirehtisi järjestelmän aikaansaamista. /s. 5.
- Tilastokeskus pitää erittäin tärkeänä, että kiinteistötietojärjestelmän yhteydet Väestörekisterikeskuksen rakennus- ja huoneistorekisteriin sekä verohallituksen kiinteistörekisteriin selvitetään mahdollisimman konkreettisesti pitäen tavoitteena ko. rekisterien keskinäistä koordinointia yhtenäisen tunnus- ja luokitusjärjestelmän avulla. /s. 5.
- Tilastokeskus esittää, että Väestörekisterikeskus tehostaa tietojen käyttäjille suunnattavaa tiedotus- ja palvelutoimintaansa väestön keskusrekisteristä. Tilastokeskus esittää edelleen, että Väestörekisterikeskus muuttaessaan rekisterijärjestelmiään varaisi Tilastokeskukselle mahdollisuuden osallistua suunnittelutyöhön ja informoisi muutoksista hyvissä ajoin. /s. 12.
- Tilastokeskus pitää tärkeänä, että puutarharekisteri suunnitellaan täydentämään maatilarekisteriä siten, ettei päällekkäistä rekisteröintiä synny ja että nämä yhdessä kattavat viljelyksessä olevan maan. /s. 17.
- Tilastokeskus esittää, että Maatilahallitus ryhtyy laatimaan perunan tuottajahintatilastoa sekä julkaisemaan viljan ja perunan tuottajahintatilastoja maataloustilastollisessa kuukausikatsauksessa. /s. 17.
- Kalastuksen yritys- ja tulotilaston tuottamisessa tulee selvittää mahdollisuudet siirtyä tiedonkeruussa verohallituksen aineistojen käyttöön. /s. 18.
- Tilastokeskus esittää, että rakennushallitus selvittää rekisteriensä tunnusten yhdenmukaisuuden väestörekisterikeskuksen rakennus- ja huoneistorekisterin kanssa. /s. 20.

- Tilastokeskus esittää, että Metsäntutkimuslaitos selvittäisi edellytykset kerätä nykyistä kattavampia kasviston ja eläimistön tilaa koskevia tietoja metsäinventointien yhteydessä. /s. 21.

VI VUODEN 1982 SELVITYKSESSÄ ESITETTYJEN TOIMENPIDE-EHDOTUSTEN TOTEUTUMINEN

Liike- ja yhteisörekisterihanke

Hanke ei ole juuri edennyt. Asiaa koskeva toimenpide-ehdotus sisältyy myös käsillä olevaan selvitykseen.

Tietojen moninkertainen keruu

Julkisen hallinnon tietojen keruu-, käsittely-, siirto- ja käyttöönsaattamisongelmia käsittelemään ei ole asetettu selvityksessä ehdotettua laaja-alaista toimikuntaa. Yrityksiltä kerättävien tietojen rationalisointimahdollisuuksia on selvitetty valtiovarainministeriön asettamassa projektissa. (s. 8)

Työpaikkarekisterin kehittäminen

Työsuojeluhallitus on asettanut projektiryhmän, jonka tavoitteena on kehittää työsuojeluvalvonnassa käytettyä työpaikkarekisteriä. Mm. toimipaikkakäsitteen määrittelyerojen poistamiseksi on ollut yhteistyötä Tilastokeskuksen kanssa. (s. 12.)

Kemiallisten tuotteiden tunnuksat ja luokitukset

Työsuojeluhallitus on selvittänyt tullihallituksen kanssa kemiallisten tuotteiden luokitusten ja tunnusten yhtenäistämismahdollisuuksia. Ne ovat vähäiset. (s. 12)

Henkilön palkkaaminen Metsäntutkimuslaitokselle

Työsuhdemääräraha henkilön palkkaamiseen on myönnetty.

Rakennus- ja huoneistorekisterin ylläpito

Huhtikuusta 1982 lähtien kuukausittainen talonrakennustilasto myönnettyistä rakennusluvista sekä neljännesvuosittaiset tilastot keskeneräisistä ja valmistuneista asunnoista on laadittu rakennus- ja huoneistorekisterin ylläpitoaineistosta. Kuukausitilaston tuotantoaikataulua ei ole pystytty nopeuttamaan. Neljännesvuositilastojen tuottamisessa ei ole päästy riittävään peittävyteen tavoitellussa aikataulussa. (s. 18)

Valtion kiinteistöjen keskusrekisterin tilastollinen hyväksikäyttö

Rekisterin tilastollisen hyväksikäytön suunnittelu on aloitettu. (s. 19)